

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับประถมศึกษา

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

สติมโต สทา ภาทุก.

ผู้มีสติ มีความเจริญทุกเมื่อ

ส. ส. ๑๕/๓๐๖

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล โดยอ้างสุภาษิตที่สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้
จำนวน ๓ สุภาษิตนี้ มาประกอบ ๑ สุภาษิต และสุภาษิตที่อ้างมานั้น ควรอธิบายเรียงเชื่อมความ
ให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ในชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป.

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ทพ มีคุณานิ คนฤติ.

ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้

ที่มา สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค

สติ โลกสุมิ ชาคโร.

สติเป็นธรรมเครื่องตั้งอยู่ในโลก.

ที่มา สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค

สติมโต สุเว เสยโย.

คนมีสติ เป็นผู้ประเสริฐทุกวัน.

ที่มา สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค

เลขที่.....

ประโยคธรรมศึกษาชั้น[ ]ตรี [ ]โท [✓]เอก ระดับ [ ]ประถม [ ]มัธยม [ ]อุดม

วิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม

สอบในสนามหลวง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

	สตมโต สทา ภทท์
	“คนผู้มีสติ มีความเจริญทุกเมื่อ
	บัดนี้ จักได้อธิบายขยายความแห่งพุทธศาสนสุภาษิตที่ยกขึ้นเป็นบทเบื้องต้นนั้นเพื่อเป็น
	แนวทางแห่งการศึกษาและแนวทางแห่งการปฏิบัติ โดยสมควรแก่อัตภาพและธรรมเป็นลำดับไป
	ดำเนินความว่า สติ หมายถึง ความระลึกได้ อาการที่จิตนึกถึงสิ่งที่จะทำอะไรจะพูดได้ นึกถึงสิ่ง
	ที่ทำคำที่พูดไว้แล้วได้ เป็นอาการที่จิตไม่หลงลืม ระบยับยังใจได้ ไม่ให้เลินเล่อพลั้งเผลอ ป้องกันความ
	เสียหายเบื้องต้นยับยั้งชั่งใจไม่บุ่มบ่าม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความไม่ประมาท ความระลึกได้ ความนึก
	ขึ้นได้ ความไม่เผลอ การถูกคิดขึ้นได้ หรือการคุมจิตไว้ในกิจ สติ เป็นธรรมมีอุปการะมาก คือทำให้
	ตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นเจตสิกชนิดหนึ่ง และยังมีอีกหลายความหมาย เช่น กำหนดรู้ ตระหนักรู้ ระลึกรู้
	สัมผัสรู้ รู้สีกตัว และอื่นๆ ที่ใช้ในความหมายการทำความกำหนดรู้สีกตัวในปัจจุบัน ต่อผัสสะใด ๆ
	สัมมาสติ ได้ชื่อว่าเป็นธรรมเครื่องป้องกันบาป เป็นธรรมเครื่องตื่น คนที่มีสติคุ้มครองจิตอยู่เสมอ ไม่ว่า
	จะทำอะไร ย่อมทำด้วยวิจาร์ณญาณที่ดี คนมีสติ จะระลึกได้เสมอว่าตนเองทำอะไร สิ่งที่ทำนั้นดีหรือ
	ชั่ว มีประโยชน์หรือหาประโยชน์มิได้ เป็นเหตุแห่งความสุขหรือว่าเป็นเหตุแห่งความทุกข์ เป็นต้น เมื่อ
	เป็นเช่นนี้ คนที่มีสติจึงทำแต่กรรมดี ทำแต่กรรมที่เป็นเหตุแห่งความสุขความเจริญเท่านั้น จดเว้นจาก
	การกระทำความที่เป็นเหตุแห่งความเสื่อมเสียมิใช่ประโยชน์ทั้งปวง ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว
	ข้างต้น จึงส่งผลให้คนที่มีสติ สติเป็นธรรมเครื่องตื่นอยู่ในโลก ประสบแต่ความสุขความเจริญอันเป็นผล

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	สติ โลกสฺมิ ชาคโร
	สติเป็นธรรมเครื่องตื่นอยู่ในโลก
	อธิบายความว่า สืบเนื่องมาจากการกระทำกรรมดีที่มีสติเป็นตัวควบคุมนั่นเอง สติ จึงเป็น
	เครื่องเตือนให้ตื่นจากกิเลสอยู่ เราพึงระลึกไว้ในขณะหนึ่ง ๆ นั้น เราทำอะไร หรือระลึกได้ว่าในอดีต
	นั้น เราทำอะไรไว้บ้าง สติ เป็นสิ่งที่เตือนให้เราไม่ประมาท เป็นผู้ตื่นตัวอยู่เสมอ รู้เท่าทันสิ่งที่กำลังทำ
	รู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นมากระทบจิตใจ ทำให้เรามีความยั้งคิดเมื่อมีความยั้งคิดแล้ว ไม่ว่าจะทำอะไร
	ก็ตาม เราก็จะสามารถพิจารณาได้ว่า สิ่งที่เราทำอยู่นั้น ดีหรือไม่ดี มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ ผิด
	หรือถูก เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็จะสามารถแยกแยะถูกผิดได้ เลือกทำแต่สิ่งที่ถูก งดทำสิ่งที่ไม่
	ถูกต้องเสียได้ สตินั้นถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการประกอบกิจการงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็งาน
	ทางโลกหรืองานทางธรรมก็ตาม สติเป็นเครื่องช่วยให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี กล่าวถึงงานทาง
	โลก ซึ่งหมายถึงการประกอบกิจการงานทั้งหลายอันเป็นไปเพื่อหาเลี้ยงชีวิตเป็นต้น หากมีสติเป็น
	เครื่องควบคุมแล้ว ก็จะทำให้เกิดความแม่นยำ ถูกต้อง ไม่ประมาท ไม่ผิดพลาด เมื่อเป็นเช่นนี้งานนั้น
	ย่อมสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี กล่าวถึงงานทางธรรม อันได้แก่การเจริญพระกรรมฐาน ยิ่งต้องการสติเป็น
	อันมาก เพราะสตินี้จะเป็นตัวควบคุมจิตใจให้อยู่กับปัจจุบันธรรมได้ เมื่อจิตอยู่กับปัจจุบันธรรม โอกาสที่
	จะได้บรรลุธรรมขั้นสูงย่อมมีมากตามไปด้วย ดังนั้น บุคคลผู้ที่มีสติ ไม่ว่าจะทำงานทางโลกหรือทาง
	ธรรม ย่อมจะประสบความสำเร็จ และประสบกับความสุขความเจริญได้ ในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ
	ย่อมจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นคน คนมีสติ ทำให้เป็นผู้ประเสริฐได้ทุกวัน เพราะรู้ตัวเสมอว่าอะไร
	ที่เป็นบาปไม่ดีไม่ควรละม้ายอมให้เกิดขึ้น ผู้ประเสริฐสิ่งใดที่เป็นบุญกุศลความดีทั้งหลายต้องเจริญ

สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

สติมโต สุเว เสโย

คนมีสติ เป็นผู้ประเสริฐทุกวัน

อธิบายความว่า ความระลึกได้อยู่เสมอว่า เรากำลังทำอะไร กำลังพูดอะไร กำลังคิดอะไร

หรือเราได้ทำอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง คิดอะไรไปบ้าง เมื่อมีสติคือความระลึกได้อยู่เสมออย่างนี้ จะ

ทำให้เรารู้ทันความคิด การกระทำ และคำพูด ทำให้เราสามารถนึกคิดขึ้นได้ว่า สิ่งที่เรา กำลังทำ พูด

คิด อยู่ นั้น ดีหรือไม่ดี มีประโยชน์หรือไร้ประโยชน์ เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็จะสามารถละเว้นการทำ พูด

คิด ที่เป็นบาป ไร้ประโยชน์ แล้วเลือกทำเฉพาะสิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การกระทำ

ของเราก็จะเป็นการกระทำที่ประเสริฐ ความคิดก็จะเป็นความคิดที่ประเสริฐ คำพูดก็จะเป็นคำพูดที่

ประเสริฐ เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็จะกลายเป็นผู้ประเสริฐขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ และสิ่งที่ประเสริฐ

ทั้งหลายก็จะบังเกิดแก่เราสติจะทำให้บุคคลนั้น ๆ ตั้งตัวอยู่เสมอ มีจิตใจจดจ่ออยู่กับปัจจุบัน

สามารถรู้เท่าทันว่าขณะนั้นตนกำลังทำอะไร พูดอะไร คิดอะไร อะไรกำลังเกิดขึ้น บุคคลทั้งหลายผู้มี

หน้าที่รักษา เช่น ยามผู้ที่มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย ตำรวจที่มีหน้าที่รักษาความสงบสุขของ

ประชาชน เป็นต้น ก็จำเป็นต้องมีสติ ซึ่งจะเป็นตัวที่ทำให้ไม่เกิดความประมาท เมื่อไม่ประมาท หน้าที่

ที่ทำอยู่ในขณะนั้น ๆ ก็ไม่ผิดพลาดหรือเมื่อจะพูดในทางธรรม บุคคลผู้รักษาศีล ก็จำเป็นต้องมีสติเป็น

เครื่องควบคุม จะได้ไม่ประมาทในศีลและไม่เกิดการกระทำที่เป็นการละเมิดศีล ทำให้ศีลไม่ขาด ไม่

ต่างพร้อย ทำให้รักษาศีลได้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ผู้ปฏิบัติธรรม ก็จำเป็นต้องมีสติเป็นเครื่องควบคุมรักษากาย

วาจา ใจ ให้สงบเรียบร้อย ให้ดำรงอยู่ในฝ่ายแห่งบุญกุศล ไม่เอนเอียงไปในฝ่ายที่เป็นบาปอกุศล

มีความระลึกได้รู้ตัวอยู่ตลอด ก็จะผู้ให้ที่คนอื่นชื่นชมชื่นชอบและย่อมจะผูกไมตรีความเป็นเพื่อนไว้ได้

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า
	ทท มิตฺตานิ คนฺถิ.
	ผู้ให้ ย่อมจะผูกไมตรีไว้ได้
	อธิบายความว่า สติที่คุมจิตใจให้ตั้งอยู่ในกองแห่งบุญแล้วจะทำให้บุคคลนั้นๆ เป็นผู้ให้
	คือ ผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละให้ปันสิ่งของของตนเองแก่ผู้อื่น ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์
	ด้วยต้องการบุญกุศลหรือต้องการช่วยเหลือ บุคคลผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ดังกล่าว ย่อมเป็นผู้ที่บุคคลอื่นเคารพ
	นับถือ โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับสิ่งของหรือได้รับน้ำใจจากเขา ย่อมจะมีความรักมีความนับถือในตัวเขาเป็นอันมาก
	เพราะการที่บุคคลจะสละให้ปันแก่บุคคลอื่นได้นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง การให้นั้น ก่อให้เกิดความประทับใจทั้ง
	แก่ผู้ให้และผู้รับ ผู้ให้ก็มีความสุขใจที่ได้ให้ ผู้รับก็มีความประทับใจในตัวผู้ให้ เพราะฉะนั้น การให้ปันสิ่งของแก่กัน
	และกัน จึงเป็นการสร้างมิตรภาพที่ดี และผู้ให้ ย่อมได้รับมิตรภาพที่ดีตอบแทนกลับมา ดังนั้น เราท่านทั้งหลายพึง
	ฝึกจิตใจให้ยินดีในการให้ เพราะการให้นั้นเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ทำให้คนทั้งหลายรักใคร่กันนับถือกัน เป็นการสร้าง
	มิตรภาพ และสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในสังคมได้การสละให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่น เพื่อต้องการบุญอย่างหนึ่ง
	เพื่อสงเคราะห์กันอย่างหนึ่งแต่ไม่ใช่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามีจะเป็นของที่ควรให้ทั้งหมด การให้ที่จะเป็นบุญนั้น
	ต้องเป็นการให้ของที่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นเป็นพิษเป็นภัย และหามาได้โดยสุจริตสิ่งที่ควรให้ เช่น ข้าวปลาอาหาร
	เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และที่สำคัญคือต้องหามาได้โดยสุจริต
	ไม่ใช่ของที่หามาได้โดยทุจริต เช่น ขโมยมา ปล้นมา โกงเขามา เป็นต้น สิ่งที่ไม่ควรให้ เช่น ให้สุราเมรัย ซึ่งเมื่อดื่มเข้า
	ไปแล้วทำให้เสียสติ มึนเมา เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ทำให้ศีลขาด เป็นต้น เมื่อให้สิ่งเหล่านี้ไปแล้ว ไม่เป็นบุญ
	กุศล เพราะแม้แต่สิ่งให้นั้นก็ไม่ใช่ที่ตั้งแห่งบุญกุศล เหตุนี้ จึงไม่ควรให้อย่างมีสติ เพราะจิตย่อมยินดีในการให้
	เป็นกำลัง มีความสุข มีความเข้มแข็งในการให้ และความยินดีในการให้ ความมีใจเข้มแข็งในการให้นี้เอง

